

Elevhälsans organisation

Bakgrund/uppdrag:

Efter utvärderingen av elevhälsan, skolsköterske- respektive kuratorsorganisationen, i januari 2012 beslutade barn och utbildningsnämnden 2012-02-29 följande: "nämnden ger förvaltningen i uppdrag att, med utvärderingen som grund, återkomma med eventuella åtgärder av elevhälsans organisation". I maj 2012-05-30 presenterade en återrappport till barn och utbildningsnämnden där följande sammanfattning presenterades:

- Elevhälsan har fungerat betydligt bättre det senaste året, sen den nye verksamhetschefen tillträdde
- Samtliga som deltog i intervjuerna var eniga om att det behövs en egen verksamhetschef för elevhälsan även i fortsättningen
- Det behövs en genomgripande öppen diskussion kring kuratorernas uppdrag
- Det behövs mera utrymme för kommunikation kring kurators uppdrag
- Det är viktigt att se över skolsköterskornas områden kopplat till resurser då det i dagsläget fungerar bristfälligt på flera ställen
- Det krävs en större öppenhet på de skolor där det inte fungerar i relationer mellan rektor och elevhälsans personal

Utifrån återrapporten kvarstod uppdraget oförändrat från barn och utbildningsnämnden och förvaltningschef informerade om att undertecknad fick uppdraget som t.f. verksamhetschef i väntan på översynen av ledningsorganisationen.

Översyn av ledningsorganisationen:

För att möta den nya skollagens krav som började tillämpas 1 juli 2011, SL 2 kap9§

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas av en rektor och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskole enhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska verka för att utbildningen utvecklas" beslutade förvaltningschef 2012-06-27 om en ny ledningsorganisation. I stort sett, med några få undantag, delades ledarskapet i kommunen mellan grundskolan och förskolan. I översynen ingick även organisationen för elevhälsan och det beslutades att elevhälsan fortsättningsvis ska ha en verksamhetschef.

Frågeställningar utifrån uppdraget:

- Behövs ytterligare förändringar i organisationen?
- Ska kuratorerna vara den enda yrkesgrupp som verkar i ett 1-16 års perspektiv? Spårtanken och rektorsteamstanken existerar ej längre.
- Skollagen föreskriver att det är endast i grundskolan som det ska finnas elevhälsa.
- Hur ska vi bäst möta lagen om ett främjande och förebyggande arbete?

- Är kurators organisation vi har i dag den bästa utifrån kvalitet, verksamhetsutveckling och ur ett likvärdighetsperspektiv

Processbeskrivning/ vad har genomförts sedan utvärderingen:

Undertecknad har medvetet väntat med att presentera ett eventuellt förslag till förändring av elevhälsans organisation. Det har varit värdefullt att den nya ledningsorganisationen ska landa för att sedan komma med ett förslag om hur elevhälsans organisation ska möta den nya skollagen och ledningsorganisationen.

- I maj genomfördes en halv dag för dialog mellan rektorsrepresentanter från alla rektorsteam och kuratorer. Man samtalade kring uppdrag och förväntningar.
- Skolsköterskor och kuratorer fick, i och med nya ledningsorganisationen, på en del områden färre EHT-team att samverka med. Eftersom vi renodlade ansvaret för rektorer att endast omfatta grundskola minskade antalet EHT-team. I skollagen föreskrivs att i grundskolan det ska finnas elevhälsa.
- Utifrån skolsköterskornas utökade uppdrag med HPV-vaccinationen har resurser överförts till organisationen till att idag omfatta 8, 2 tjänst. I och med att vi rekryterat två tvs-anställda och semestertjänster har organisationen blivit tydligare mellan skolsköterskorna geografiska ansvarsområden.
- Statsbidragsansökningarna har resulterat i att skolsköterskorna erbjudits semestertjänster. En viktig åtgärd utifrån administrationsbelastningen genom av dokumentationsskyldighet digitalt i många system. Svevac (vaccinationerna), PMO (skohälsovårdensjournalssystem), smittskyddsenheten och NLL(hälsoprofilerna)
- Det genomfördes en Elevhälsoteamsdag den 27/9 för alla rektorer, specialpedagoger, skolsköterskor och kuratorer. Syftet med dagen var att dela goda erfarenheter om framgångsrikt elevhälsoteamsarbete med varandra.
- En yrkesbeskrivning för kuratorer har utarbetats
- En utvärdering av MLA- uppdraget är genomförd och presenterad i september 2012. Verksamhetscheferna i gy och grundskolan ska arbeta vidare utifrån utvärderingen.
- Verksamhetschef för gy och grundskola håller på med att utarbeta ett kvalitetsdokument(verksamhetsplan) för Elevhälsan
- En psykolog har anställts från 15/11 2012 för att möta skollagens krav på tillgänglighet till psykologisk kompetens. Uppdraget ska i först hand vara handledning och konsultation gentemot skolorna. Resursen för inköp av externa psykologutredningar, 500', är oförändrad.

AP MO

Analys :

Resurser:

Jämfört med andra närliggande kommuner har Piteå följande resurser för Elevhälsans medicinska del, kurator och psykolog i grundskolan. Antal elever/årsarbetare 2012/2013

	Piteå	Luleå	Boden (Inkl.gy)	Skellefteå	Umeå
Skolsköterska	539	514	485	412	481
Kurator	982 (Inkl förskola)	654	812	700	709
Psykolog	3340 (Gsk+Gy)	1440	ca 3250	1400	702
Skolläkare	22 180	28 800	13 000	7000	5200

EHT-teamen:

Ett fungerande elevhälsoteam på varje skola är en viktig resurs i det främjande och förebyggande arbetet. Många elevhälsoteam har idag kontinuerliga träffar och relationer har förbättrats genom erfarenhetsutbyte mellan teamen. Skollagen har bidragit till ett förtydligande av uppdraget.

Skolsköterskeorganisationen:

För att minska den hårda arbetsbelastningen har det genomförts resursförstärkningar under det senaste året (utökning till semestertjänster och resursförstärkning 0,5 åa). Det är i dagsläget tillräckligt för att möta skollagens krav på det lagstadgade arbetet. Däremot finns inte tid och resurser till att arbeta främjande och förebyggande i den omfattning man skulle vilja. Det krävs dock att resurserna kvarstår på befintlig nivå, även om elevunderlaget minskar, för en utveckling av det främjande och förebyggande arbetet. I övrigt behövs inga förändringar.

Kuratorsorganisationen:

En viktig del i arbetet med att göra kurators arbete tydligt, likvärdigt och öka samstämmighet mellan krav och förväntningar har varit de olika möten och träffar som genomförts samt utarbetande av en yrkesbeskrivning.

Kuratorsgruppen upplever att arbetet med barnen i förskolan och de olika åldrarna i grundskolan är av olika karaktär. För barn i förskolan och de yngre eleverna skolan handlar det om att observera, förstå och analysera de yttringar som ett barn/elev kan bära med sig till följd av de bekymmer som eleven lever med. Arbetet för att förbättra elevens situation sker ofta indirekt genom handledning av vuxna i elevens omgivning. Det rör sig ofta om personalhandledning, stöd i grupprocesser, föräldrastöd och i viss mån individuella samtal med elever men alla insatser sker genom initiativ från vuxna som har en relation till barnet och som verkar i barnets närhet. Alla individuella samtal är förankrade hos barnets vårdnadshavare.

AP MO

De äldre eleverna har förutom ovanstående ett behov av en närvarande kurator för spontanbesök. De stämmer också väl överens med barnkonventionens mål om att ett barn ska ges möjlighet att med stigande ålder ta ansvar och fatta beslut för sin egen person. Man ska ha möjlighet att uppsöka kurator utan vare sig vårdnadshavares eller skolans kännedom. Måletsättningen är, även för de äldre eleverna, ett samarbete med vuxna i elevens omgivning. Behovet av stöd handledning till personal och vårdnadshavare i svåra ärenden som är relativt likvärdigt mellan tidigare- och senareskolor.

Kuratorsgruppen upplever att föräldrar av idag behöver ett stort stöd i sin föräldraroll och det är allt vanligare att vårdnadshavare söker kurator för stöd. Att arbeta med föräldrar till de yngre barnen är en verkningsfull framgångsfaktor, erfarenhetsmässigt. När de vuxna i barnets omgivning blir medvetna om hur viktiga de är och får stöd i sitt bemötande av barnet genererar det i sin tur positiva interaktioner. Det är främjande och förebyggande. Men man kan undra om det är kurators uppdrag att arbeta med föräldrar. Var finns de främjande och förebyggande insatserna på generell och individnivå inom andra verksamheter? Det behövs en ökad samverkan, på chefsnivå, med andra verksamheter och ett tydliggörande av roller och uppdrag.

Individärenden dominerar fortfarande kurators uppdrag men den gemensamma upplevelsen är att ärendenas karaktär har förändrats. Antalet barn som mår dåligt ökar och det är fler i dag som har psykisk ohälsa. De "svåraste" ärendena är ofta komplexa. Även om flera myndigheter samverkar; BUP, skola, resurscentrum/socialtjänst tenderar insatserna att inte alltid bli verkningsfulla. Dessa barn finns varje dag i skolan som ska hantera situationen. Skolans bild är att det behövs insatser på specialistnivå för att ge dessa barn det stöd som de behöver men huvudmännen sinsemellan är inte ense om insatsbehovet. Det behövs ett gemensamt arbete och tydliggörande av ansvar och åtaganden i de enskilda ärendena där flera myndigheter är inblandade.

Skolornas personal och rektorer har behov av egen handledning och stöd i det konkreta mötet med elev/vårdnadshavare

Behov på individ- och gruppnivå kan ibland vara av den karaktären att det är verkningsfullt om två kuratorer arbetar tillsammans. Kvaliten i kurators arbete kan ytterligare utvecklas vid ett mer inriktat arbete med specifika åldersgrupper.

Kurator är den enda yrkesgrupp i grundskolan som har kvar ansvarsområdet 1-16 år. Det perspektivet har upphört i och med nya skollagen och den nya ledningsorganisationen. Utifrån skollagen finns inget krav på elevhälsa i förskolan. Elevhälsa i förskola är i första hand ett ansvar för barnhälsovården. Däremot finns ett ansvar för att stödja barnen i deras utveckling ur ett socialt och pedagogiskt perspektiv.

Ett digitalt dokumentationsverktyg för kuratorer är nödvändigt ur rättsäkerhetaspekt.

AP MO

Konkret förslag på förändring av kuratorsorganisationen utifrån analys:

- Att ansvarsområdet för grundskolans kuratorer fortsättningsvis följer skollagen dvs. med ansvarsområdet 6-16 år. =682 elever/kuratortjänst
- Att ansvarsområdet för kuratorer delas upp mellan låg och mellanstadieskolor respektive senare skolor så långt det är möjligt utifrån den bemanning som finns idag och med de sysselsättningsgrader som de anställda har.
- En förändrad organisation skulle möjliggöra till:
  - en tydligare organisation
  - ett rimligt uppdrag
  - förbättrad metod och verksamhetsutveckling
- Kommunen har i dagsläget 6 senare skolor. Vi skapar 3 områden med 2 högstadieskolor i varje. 100 % tjänst/område. Vi möter elevernas möjlighet till spontanbesök m.m. Eleverna har direkt tillgång till psykosocial kompetens.
 Kurator har sin arbetsplats på skolan. Behovet och efterfrågan skall styra insatserna
 Varje kurator har två skolor i sitt ansvarsområde och medverkar i EHT-teamsträffar samt deltar i det främjande och förebyggande arbetet på sina två ansvarsskolor
 3,0 åa
- Tidigare skolorna är i dagsläget 21 st. Om vi fördelar 3,5 åa på dessa skolor innebär det att varje kurator har 6- 7 skolor i sitt ansvarsområde. Indirekt genom uppdrag får eleverna direkt tillgång till psykosocial kompetens.
 Kuratorerna är placerade centralt. De får uppdrag via rektor och sina EHT-team. Behovet och efterfrågan skall styra insatserna. Varje kurator medverkar i EHT-teamsträffarna på sina ansvarsskolor samt deltar i det främjande och förebyggande arbetet på sina skolor.
 3,5 åa

特 AP MO^u